

Till

Mark- och miljööverdomstolen
Svea Hovrätt
Box 2290
103 17 Stockholm

Kompletteringar till

Överklagan av mål nr M 1607-14

Statkrafts ansökan om dammsäkerhetshöjande åtgärder i Hylte damm

Klagande: Naturskyddsföreningen i Hylte

Föreningen kompletterar tidigare överklagande med yrkande om prövningstillstånd och tillhörande grunder samt yrkanden och grunder för överklagandet.

Yrkanden

Naturskyddsföreningen i Hylte yrkar i första hand att Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet dit för prövning som förenar tillståndet med sådana villkor och försiktighetsmått som innebär att verksamheten blir förenlig med hänsynsreglerna i miljöbalken samt med gällande miljökvalitetsnorm och icke-försämringskravet.

Naturskyddsföreningen i Hylte yrkar i andra hand att Mark- och miljööverdomstolen prövar målet och förenar tillståndet med sådana villkor och försiktighetsmått som innebär att verksamheten blir förenlig med hänsynsreglerna i miljöbalken samt med gällande miljökvalitetsnorm och icke-försämringskravet.

Naturskyddsföreningen i Hylte yrkar slutligen prövningstillstånd hos Mark- och miljööverdomstolen.

Grunder för överklagandet

Miljökvalitetsnormerna för vatten är gällande svensk rätt. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljökvalitetsnormer följs. Myndigheterna, dit domstolarna hör, ska därmed i sina beslut enligt balken ansvara för att miljökvalitetsnormerna följs genom besluten. Detta sker genom att domstolarna vid prövning av tillstånd, med stöd av hänsynsreglerna, ställer de krav som behövs på verksamheten för att miljökvalitetsnormen ska följas. Att miljökvalitetsnormerna för vatten ska tillämpas i tillståndsärenden framgår även av Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 568-11 avseende Ladvattenån.

Mark- och miljööverdomstolen bör själva pröva målet alternativt återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för förnyad prövning eftersom man i domen inte hänvisar till något annat lagrum än miljöbalken och inte anger på vilket sätt och varför kraven i 2 kap. och 5 kap. inte har prövats fullt ut.

Domstolen redogör inte för vilken "fast praxis" som avses som gör att domstolen kan begränsa prövningens omfattning på det sätt som gjorts. Naturskyddsföreningen i Hylte känner till två avgöranden (Lagfors: mål nr M 5367-08, domsdatum den 7 maj 2009 och Furudal: mål nr M 2187-08, domsdatum den 23 december 2009) från Mark- och miljööverdomstolen där dammsäkerhetshöjande åtgärder inte motiverade en prövning av hela verksamheten och dess påverkan på uppfyllande av

2015-03-16

miljökvalitetsnormerna. Noteras bör att dessa avgöranden beslutades före respektive dagen efter Vattendelegationernas beslut den 22 december 2009 om aktuell status och normer för Sveriges vattenförekomster. Miljökvalitetsnormerna för vatten hade vid tiden för dessa avgöranden inte börjat tillämpas av domstolarna. Föreningen anser att tillämpning av normerna ska göras oavsett om förändring sker av vattenhushållningsbestämmelserna eller produktionen. Lagstöd saknas för att inte tillämpa normerna i dessa fall.

Dammarna vid Hylte bruk ingår i vattenförekomsten Nissan (Glassbodammen-damm uppströms Hylte bruk), SE632050-134246. För denna vattenförekomst gäller miljökvalitetsnormen god ekologisk potential år 2021. Enligt den senaste klassningen år 2009 är den ekologiska statusen måttlig ekologisk potential. I MKB:n, bilaga 7, Förstudie fiskväg vid Hylte damm, beskrivs möjligheten till en faunapassage vid Hylte damm som ett första steg att klara normen. Öppnar man även upp för passage vid Färgarydsdammen, river Glassbodammen och Sågverksdammen i Rydö som Statkraft planerar att göra, och som berörs av samma vattendom, skapar vi en lång sammanhängande vandringsväg. Detta ger goda möjligheter för lokala bestånd av vandrande fisk.

Havs- och vattenmyndigheten anger i sin rapport (2013:11) *Fiskvandring - arter, drivkrafter och omfattning i tid och rum* att 32 av våra sötvattensarter vandrar. Orsaken är bland annat att optimala habitat för tillväxt, överlevnad och reproduktion för olika stadier i fiskars livcykel, är separerade i tid och rum. Som en följd av detta genomför hela eller delar av fiskpopulationer förflyttning eller vandring mellan olika habitat. Drivkrafter bakom vandringarna är förbättrad födotillgång och tillväxt, reproduktion, undvikande av besvärliga fysiska förhållanden samt artens spridning. Med anledning av denna rapport bedömde länsstyrelsen i underinstansen att fria vandringsvägar är av stor betydelse för den biologiska mångfalden. Länsstyrelsen poängterade också vikten av ett långsiktigt synsätt vid denna typ av anläggningar som kan stå kvar i åtskilliga decennier. Naturskyddsforeningen i Hylte delar denna bedömning och anser att fungerande faunapassager, i enlighet med länsstyrelsens förslag i mark- och miljödomstolen, är en förutsättning för att vattenförekomsten ska klara god ekologisk potential till år 2021. Åtgärderna är nödvändiga för att verksamheten inte ska medverka till att miljökvalitetsnormen inte följs samt att gällande hänsynsregler följs.

Av 11 Kap. 8 § miljöbalken framgår också att den som vill bedriva vattenverksamhet som kan skada fisket är skyldig att utan ersättning vidta och i framtiden underhålla anordningar för fiskens framkomst eller fiskens bestånd, släppa fram vatten för ändamålet m.m. Någon prövning enligt denna bestämmelse är inte gjord.

Med klimatförändringar och ökande nederbörd bli det mer vatten i Nissan som bland annat motiverar de dammsäkerhetshöjande åtgärderna. Detta ökade vattenflöde resulterar i större kraftproduktion och borde bedömas på samma sätt som när man ökar effekten på en vattenkraftstation, alltså en ny vattendom, eller så borde den ökade vattenföringen släppas förbi dammar i faunapassager.

Aktuell tillståndsansökan rör omfattande dammsäkerhetshöjande åtgärder. Åtgärderna innebär bland annat rivning, nybyggnation, lagning av flera av de dammar som reglerar vattnet till förmån för kraftverket. I och med mark- och miljödomstolens dom har nu kraftverket en dom enligt miljöbalken utan tidsbegränsning och utan att tillståndet förenats med sådana villkor som gör att aktuell miljökvalitetsnorm klaras.

Skäl för prövningstillstånd

Enligt Naturskyddsföreningen i Hylte är det av största vikt för ledning av rättstillämpningen avseende tillämpningen av miljökvalitetsnormerna för vatten att målet prövas av överdomstolen. Det är också viktigt att rättstillämpningen vid ändringar av vattenkraftsanläggningar klargörs. Vi anser att domslutet måste baseras på nu gällande lagar där tillstånd eller avslag och villkor måste motiveras med resonemang, hänvisning till fakta, lagrum och ev. tidigare domar. Denna dom hänvisar bara till miljöbalken och praxis.

Det är oklart vad som gäller i svensk lagstiftning om hur Ramdirektivet för vattens krav i artikel 4 - Miljömål ska tolkas. Detta klagar även EU kommissionen på i sin skrift FU2007/2239, som menar att Sverige inte implementerat Ramdirektivet för vatten fullt ut. Kravet på att uppnå miljömålen saknas, här finns bara krav på åtgärdsprogram. Därför är det önskvärt att denna tolkning görs i Mark- och miljööverdomstolen.

Naturskyddsföreningen i Hylte ser en stor risk med tillvägagångssättet att vid sökta ändringstillstånd prövas inte detta enligt miljöbalken. Detta leder till att gamla vattenanläggningar med vandringshinder eller nolltappning får fortsätta utan krav på miljöförbättrande åtgärder. Detta strider mot dagens miljökrav, försvårar möjligheten att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten och strider mot Ramdirektivet för vatten.

Vattenkraften måste likställas med annan industriell verksamhet, där dagens verksamhet prövas mot dagens lagstiftning och inte förirrar sig in i gammal lagstiftning. Principen att förorenaren skall betala (PPP) är vedertagen inom EU. Men den måste även verkställas nationellt.

Med anledning av de skäl som anförs som grund för själva överklagandet finns också anledning att betvivla riktigheten av det beslut som mark- och miljödomstolen har meddelat.

Anders Tullander
Naturskyddsföreningen i Hylte
Box 208, 314 04 Landeryd
0371-40010 anders@tullander.se